

CELIA

Toimintakertomus 2018

31.1.2019
Celia - Näkövammaisten kirjasto
*Toimintakertomus on hyväksytty
kirjaston johtokunnan
kokouksessa 6.2.2019*

Sisällys

1	Katsaus toimintaan 2018	2
1.1	Tiivistelmä tulostavoitteiden toteutumisesta.....	2
1.1.1	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	2
1.1.2	Toiminnallinen tuloksellisuus	3
1.1.3	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	3
2	Talousarvion tunnusluvut ja voimavarojen jakautuminen	4
2.1	Talousarvion tunnusluvut suhteessa tulossopimuksen tavoitteisiin.....	4
2.2	Kustannukset tulosalueittain 2016-2018, euroa	5
2.3	Henkilövoimavarat tulosalueittain 2016-2018.....	5
2.4	Työn tuottavuus (suoritteet/tulosalueen htv)	6
2.5	Taloudellisuus (kirjatoimitusten keskihinnat, €)	7
3	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	7
3.1	Tavoite 1. Lukemisesteisten henkilöiden kirjallinen tieto- ja kulttuurivaranto lisääntyy.....	7
3.2	Tavoite 2. Oppikirjojen tasavertainen saatavuus paranee	8
3.3	Tavoite 3. Kirjallisuuden ja tiedon saatavuus eri kohderyhmissä paranee	9
3.4	Tavoite 4. Lisätään kirjastopalvelujen saatavuutta lukemisesteisille henkilöille	10
4	Toiminnallinen tehokkuus	13
4.1	Tavoite 5. Palvelulupaus annetaan VM:n toimeksiannon mukaisesti	13
4.2	Tavoite 6. Celian sähköisten palveluiden käyttö lisääntyy.....	14
4.2.1	Verkkolainauksen kehitys 2016-2018.....	14
5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	15
6	Tilinpäätösanalyysi	16
7	Sisäinen valvonta	16
8	Liitteet	18
8.1	Liite 1. Netraan syötetyt tulostiedot	18
8.2	Liite 2. Tulossopimuksen seurantamittarit 2015-2018	23
8.3	Liite 3. Toimeenpanosuunnitelman toteutuma 2018.....	24
8.4	Liite 4. Braille-neuvottelukunnan toimintakertomus 2018.....	28
9	Graafiset esitykset	30

Celia on saavutettavan julkaisemisen ja kirjallisuuden asiantuntijakeskus, jonka tehtävä on tukea lukemisesteisten suomalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia lukemiseen, oppimiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Celia tuottaa ja välittää kauno- ja tietokirjallisuutta ja oppikirjoja saavutettavassa muodossa, kuten äänikirjoina ja pistekirjoina, ja tekee tiivistä yhteistyötä sekä julkisen että yksityisen sektorin toimijoiden kanssa. Celia on osa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala.

1 Katsaus toimintaan 2018

Celia eteni toiminnassaan kolmivuotisen (2017-2019) tulossopimuksen linjausten mukaisesti. Strategian toteutuminen eteni, mistä kertoo yhteistyökirjastojen ja uusien asiakkaiden - etenkin lasten ja nuorten - määrän lisääntyminen, oppimateriaalipalvelujen uudistuminen, verkkopalveluiden käytön lisääntyminen ja saavutettavan julkaisemisen edistämistyön eteneminen.

Toimintavuonna voimavaroja sitoivat etenkin uusien tietosuojavaatimusten käyttöönotto, Celianet-verkkopalvelun kehittäminen ja sidosryhmäyhteistyön vahvistaminen. Oppimateriaalipalvelu-uudistus ja yhteispohjoismainen kirjatutannon alihankintakilpailutus työllistivät henkilöstöä arvioitua enemmän. Valtorin VALTTI-projekti ja vuodesta 2019 alkaen toteutettava konesaliirto työllistivät niinkään henkilökuntaa ja hidastivat varsinaisen toiminnan kehittämistä.

1.1 Tiivistelmä tulostavoitteiden toteutumisesta

1.1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Celian keskeisenä tehtävänä on eri keinoin varmistaa, että lukemisesteisten henkilöiden käyttöön saadaan entistä enemmän saavutettavassa muodossa olevia julkaisuja.

Celia tuotti saavutettavaan muotoon 28 % Suomessa julkaistusta yleisestä kirjallisuudesta. Uusia nimekkeitä tuotettiin 1 434, joten tulostavoite - 1300 nimekettä - toteutui. Kokonaistuotannon nousun aiheutti suorahankintana yhteistyössä kustantajien kanssa tuotettujen kirjojen määrän merkittävä kasvu. Suorahankintana tuotettiin 247 nimekettä, vuonna 2017 runsas sata nimekettä.

Celian yhtenä tavoitteena on edistää saavutettavaa julkaisemista kustantajien, julkaisijoiden ja kirjastojen piirissä. Tavoitetta toteutetaan suosituksilla, neuvonnalla ja koulutuksilla. Tulostavoite oli 25 erilaista toimenpidettä, mikä toteutui (toteuma 28). Toimenpiteistä mainittakoon Saavutettavasti.fi-sivuston luominen ja Ymmärrän!-seminaarin järjestäminen keväällä 2018. Celian laatimiin ohjeisiin ja kirjoituksiin on lisäksi tutustuttu Celian saavutettavuussivustolla yli 23 000 kertaa. Celia näkee ongelmalliseksi sen, että vähäisten henkilöstövoimavarojen vuoksi Celian mahdollisuudet resursoida saavutettavan julkaisemisen asiantuntijapalveluihin ovat rajalliset. EU:n verkkopalveludirektiivi ja mahdollisesti hyväksyttävä esteettömyysdirektiivi tulevat edellyttämään saavutettavaa digitaalista julkaisemista kaikilta toimijoilta. Lisäksi uudistuva tekijänoikeuslaki mahdollistaa sen, että valtuutettuna yhteisönä ja

saavutettavan aineiston tuottajana voi toimia usea taho, mikä saattaa tuoda Celialle neuvontatehtäviä uusien valtuutettujen yhteisöjen suuntaan.

Keskeisenä vaikuttavuuden tavoitteena on lisätä yhteistyötä yleisten kirjastojen kanssa ja tällä tavoin tavoittaa entistä useampi potentiaalinen asiakas palveluiden piiriin. Vuonna 2018 yhteistyö laajeni edelleen. Vuoden loppuun mennessä yhteistyössä oli mukana 286 kuntaa (vuoden tavoite 280 kuntaa ja vuoden 2017 toteuma 250 kuntaa). Lähes kaikki kunnat ovat siten jo mukana yhteistyössä. Celian asiakaspalveluun tulevista yhteydenotoista 70 % tulee kuitenkin edelleen henkilöasiakkailta, sillä Celian vanha asiakaskunta asioi edelleen suoraan Celiaan.

Uusia asiakkaita tavoitettiin palveluiden piiriin 19 024, joten tulostavoite - 4000 - toteutui moninkertaisesti. Suuren nousun aiheutti koulujen palvelumalliuudistus, jossa koulut voivat rekisteröidä lapsia ja nuoria Celian asiakkaiksi. 1 660 koulua on mukana yhteistyössä ja yhteistyön myötä alle 18-vuotiaita saatiin Celian palveluiden piiriin lähes 16 000. Heistä palvelua säännöllisesti käyttävien osuus on 57 %. Oppimateriaalipalvelu-uudistuksen yhteydessä perus- ja toisen asteen oppikirjat muuttuivat maksuttomiksi.

Ikäihmisten verkkopalveluiden kehittämiseksi Celia laati kehittämissuunnitelman, jota ryhdyttiin toteuttamaan jo vuoden 2018 aikana. Toteutus keskittyy verkkopalveluiden neuvontapalveluiden kehittämiseen ikäihmisille yhteistyössä kirjastojen ja kirjastojen yhteistyökumppanien kanssa. 65 vuotta täyttäneistä Celian asiakkaista Celian verkkopalvelujen käyttäjiä on 23 %.

Celia ei ole onnistunut aktivoimaan kustantajia selkoäänikirjojen yhteistuotantoon maahanmuuttajia varten. Celian itsensä tuottamien äänikirjojen välittäminen maahanmuuttajien käyttöön ei tekijänoikeuslain vuoksi ole mahdollista, ellei maahanmuuttajalla ole varsinaista lukemisestettä. Celia on esittänyt, että tulostavoite poistetaan vuoden 2019 tulostavoitteista.

1.1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Sähköisten palveluiden käytön lisääminen on kaikille valtion laitoksille yhteinen toiminnallisen tuloksellisuuden tavoite. Verkkolainauksen tulostavoite ylittyi, sillä verkkolainojen osuus kaikista lainoista oli 60 % (tulostavoite 53 %). Sähköisiä palveluja käyttävien osuus ylitti niinikään tulostavoitteen, kun verkkolainaaajia oli 31 340 (tulostavoite 14 000). Todettakoon, että Celia on linjannut toimittavansa cd-äänikirjoja asiakkaiden kotiin edelleenkin, joten verkkolainaus ei lähivuosina toteudu sataprosenttisesti. Henkilöasiakkaista cd-lainaaajia on edelleen 31 % eli 14 200.

Asiakastyytyväisyys sähköisiin palveluihin oli 4,0, joten tulostavoite (3,75) tältäkin osin toteutui. Celia panosti voimakkaasti Celianet-verkkopalvelussa olevien puutteellisuuksien korjaamiseen.

1.1.3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Celia järjesti henkilökunnalle koko syyskauden kestävän tunnetaito- ja valmennuksen Emergy Oy:n toteuttamana. Osaamisstrategia päivitettiin ja asiantuntijuuden ja asiantuntijapalveluiden määrittely käynnistyi. Tämä työ jatkuu edelleen. Työtyytyväisyyden arvoksi saatiin 3,31 (2017 3,12).

Johtoryhmä sai valmennusta johtoryhmätyöskentelyyn HAUSin valmentamana.

Sidosryhmäyhteistyötä vahvistettiin etenkin näkövammais sektorin suuntaan. Celia vieraili vuoden

aikana kaikissa näkövammaisten alueyhdistyksissä kertomassa ajankohtaisista kuulumisista ja kuulemassa asiakkailta tulevaa palautetta ja kehittämisehdotuksia.

2 Talousarvion tunnusluvut ja voimavarojen jakautuminen

2.1 Talousarvion tunnusluvut suhteessa tulossopimuksen tavoitteisiin

	2016 Toteuma	2017 Toteuma	2018 Toteuma	2018 Tavoite/arvio
YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAJUUS				
Celian kirjatutanto, uusien nimekkeiden määrä	1518	1389	1434	1300
Saavutettavan julkaisemisen suositukset, saavutettavuusneuvonta ja -koulutukset, lkm	26	34	28	25
KIRJASTOPALVELUJEN SAATAVUUTTA LUKEMISESTEISILLE HENKILÖILLE LISÄTÄÄN				
Yhteistyökirjastojen lukumäärä: kunnat/toimipisteet	200/374	220/441	286/454	280/500
Yhteistyökirjastojen lukumäärä: korkeakoulukirjastot	28	30	35	38
Celian palveluita säännöllisesti käyttävät lapset ja nuoret	1778	1747	8927	2370
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Asiakkaita palveluiden piirissä	35 300	39 000	45 567	42 700
Oppikirjatoimitukset/kpl	14 485	13 885	45 938	15 000
SÄHKÖISTEN PALVELUIDEN KÄYTTÖ LISÄÄNTYY				
Sähköisiä palveluja käyttävien henkilöiden määrä	11 586	13 895	31 340	14 000
Verkkolainojen osuus kokonaislainauksesta %	39	48	60	53
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA				
Henkilötyövuodet	52	42,55	42,15	44
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,21	3,12	3,31	3,5

2.2 Kustannukset tulosalueittain 2016-2018, euroa

Tulosalue	2016	2017	2018	Muutos 2017/2018 %
Kirjapalvelut, josta:	5 157 875	4 882 614	4 947 640	2,7
Kirjastopalvelut	3 870 072	3 935 969	-	
Oppikirjapalvelut	1 287 803	946 645	-	
Asiantuntija- ja konsultointitoiminta	542 834	253 692	295 439	16,46
Investoinnit				
Yhteensä	5 700 710	5 136 306	5 293 317	3

2.3 Henkilövoimavarat tulosalueittain 2016-2018

Tulosalue	2016 HTV	2017 HTV	2018 HTV	Muutos 2017/2018 %
Kirjapalvelut, josta:	46,76	39,20	39,89	1,75
Kirjastopalvelut	28,83	20,72	21,38	3,08
Oppikirjapalvelut	17,93	18,48	18,51	0,16
Asiantuntija- ja konsultointitoiminta	5,16	3,35	2,26	-48,17
Yhteensä	51,92	42,55	42,15	-0,94

Asiantuntija- ja konsultointitoiminta sisältää Celiasta ulospäin erilaisille toimijoille suunnatun asiantuntijuuden ja konsultoinnin. Vuonna 2018 tällaisia olivat IFLA, kansainvälinen Daisy-konsortio, Suomen Daisy-konsortio, Braille-neuvottelukunta, lausunnot selkokirjojen valtiontukea varten, koskettelukirjojen tekijöiden ohjaus ja neuvonta sekä saavutettavan julkaisemisen edistäminen ja saavutettavien kirjastopalvelujen edistäminen.

2.4 Työn tuottavuus (suoritteet/tulosalueen htv)

Tulosalue	2016	2017	2018	Muutos 2017/2018 %
Kirjapalvelut (= kirjastopalvelut + oppikirjapalvelut)				
Suoritteet yht.	1 256 803 1)	1 097 573 2)	1 485 823 3)	35,38
Henkilötyövuodet	46,76	39,20	39,89	1,76
Suoritteet/htv	26 878	27 999	37 248,01	33,03
Saavutettavan julkaisemisen edistäminen				
Suoritteet yht.	624	4 875	24 764	449,01
Henkilötyövuodet	1,12	0,83	1,39	67,47
Suoritteet/htv	557	5 873	17 815,83	203,34
Muu asiantuntijatoiminta, htv	4,04	2,51	0,87 4)	-65,34

- 1) Vaativien suoritteiden osuus 4 %. Vaativiksi suoritteiksi on laskettu sähköposti- ja chat-asiointi asiakaspalveluun, puhelinpalvelu asiakaspalvelunumeroihin, messut, seminaarit, koulutustilaisuudet ja vastaavat sekä oppikirjatoimitukset.
- 2) Vaativien suoritteiden osuus 4,5 %
- 3) Vaativien suoritteiden osuus 6 %
- 4) Kansainvälinen Daisy-konsortio, Suomen Daisy-konsortio, IFLA, Tactus ja koskettelukirja-asiantuntijuus, Braille-neuvottelukunta, äänikirjaraati

Tulosalueiden htv-määriin on vyörytetty osuus hallinto-, tuki- ja ohjaustoimintojen henkilötyövuosista. Tuottavuuslaskennassa on yhdistetty kirjastopalvelut- ja oppikirjapalvelut-tulosalueet yhdeksi kirjapalvelut-tulosalueeksi. Tulosalue sisältää myös kumppanuusmallin ylläpidon ja kehittämisen kirjastojen ja muiden vastaavien tahojen kanssa.

Kirjapalvelut -tulosalueen suoritteisiin on laskettu mukaan lainat Celian järjestelmästä, oppikirjatoimitukset, asiakkaiden kotisivukäynnit, yhteydenotot asiakaspalveluun, seminaarit, koulutustilaisuudet ja messut. Työn tuottavuus on noussut vuodesta 2017 33 %.

Saavutettavan julkaisemisen edistämistyö on tullut seurantaan vuodesta 2016 lähtien. Tulosalue sisältää myös saavutettavien kirjastopalveluiden edistämisen, kuten yleisten kirjastojen saavutettavuussuosituksen jalkauttamisen, kirjastojen neuvonnan e-aineistojen hankinnassa sekä koulutukset alan oppilaitoksissa. Suoritteisiin on laskettu mukaan annetut suositukset ja ohjeet, koulutukset ja neuvontatoimenpiteet sekä käynnit Celian saavutettavuussivustolla. Työn tuottavuus on noussut vuodesta 2017 yli 200 %.

Muun asiantuntijatoiminnan osuus Celian toiminnasta on pieni eikä sitä ole seurattu suoritetasolla.

2.5 Taloudellisuus (kirjatoimitusten keskihinnat, €)

	2016	2017	2018	Muutos 2017/2018
Kirjalainan keskihinta	-	-	5,38	-
Oppikirjatoimituksen keskihinta	110,46	89,68	-	-
Kauno-/tietokirjalainan keskihinta	4,00	5,07	-	-

1.1.2018 Celian oppikirjapalvelu muuttui maksuttomaksi lainauspalveluksi ja samalla tilauspohjaisesta oppikirjatuotannosta luovuttiin. Tämän vuoksi oppikirjapalveluiden ja kauno-/tietokirjapalveluiden yksikkökustannusten seuraamista erikseen ei jatkettu.

3 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

3.1 Tavoite 1. Lukemisesteisten henkilöiden kirjallinen tieto- ja kulttuurivaranto lisääntyy

Mittari 1: Saavutettavan julkaisemisen suositukset sekä saavutettavuusneuvonta ja saavutettavuuskoulutukset, tavoite 25 toimenpidettä, toteuma 28.

Vuoden 2018 aikana yleinen tietoisuus saavutettavuudesta lisääntyi, kun hallituksen esitys laiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta julkaistiin. Celia järjesti toukokuussa julkishallinnon viestijöille tarkoitetun Ymmärrän-seminaarin, johon osallistui paikalla yli 100 henkilöä ja etänä parhaimmillaan 300 seuraajaa. Ymmärrän-seminaarin sivu, jossa esitysmateriaalit ovat, oli erittäin suosittu. Sivulla käytiin lähes 14 000 kertaa.

Celia julkaisi kesäkuussa Saavutettavasti.fi-sivuston, jossa vuoden loppuun mennessä oli 9600 käyntiä. Sivusto antaa ohjeita verkkosisältöjen ja viestinnän saavutettavuudesta. Pääpaino on antaa käytännöllisiä ohjeita saavutettavien ja ymmärrettävien sisältöjen tuottamisesta. Sivuston julkaisemisen jälkeen Celiaan tuli sähköpostitse ja chatin kautta kysymyksiä liittyen saavutettavuuteen. Kysymysten avulla sivuston sisältöä on tarkennettu ja kehitetty.

Vuoden 2018 aikana Celia järjesti myös neuvontaa ja koulutusta ja oli loppuvuonna mukana saavutettavuuteen liittyvissä isoissa tapahtumissa. Etelä-Suomen AVIn saavutettavuuskiertueen Vaasan tilaisuudessa kerroimme saavutettavista tiedostoista ja Helsingissä Celia vastasi suomen- ja ruotsinkielisen tilaisuuden juonnosta. Lisäksi Celia osallistui marraskuussa Helsingin yliopiston tiedekulmassa järjestettyyn saavutettavuustapahtumaan vetäjänä sekä Saavutettavasti.fi-sivuston esittelyllä.

Suomen kustannusyhdistyksen äänikirjaseminaarissa 12.6. Celian asiantuntijat kertoivat äänikirjojen saavutettavuudesta. Syyskuussa Celia ja Opiké järjestivät koulutustilaisuuden saavutettavuudesta oppimateriaalien tuottajille Helsingissä.

Celia sopi Suomen kustannusyhdistyksen kanssa yhteistyöstä äänikirjojen saavutettavuusohjeistuksen laatimisessa. Ohjeet valmistuvat vuonna 2019.

Mittari 2: *Celian kirjatuotanto, uusien nimekkeiden määrä, tavoite noin 1300 nimekettä, toteuma 1 434 nimekettä*

Celia tuotti 1 434 uutta nimekettä mukaan luettuna koe- ja monistepalvelu (32 kpl). Kokonaistuotannon nousun aiheutti suorahankintana yhteistyössä kustantajien kanssa tuotettujen kirjojen määrän merkittävä kasvu. Suorahankintana tuotettiin 247 nimekettä, vuonna 2017 runsas sata nimekettä.

Oppikirjatuotanto laski 21 % asettuen alhaisimmalle tasolle 2000-luvulla. Oppikirjanimekkeitä tuotettiin 306 ja tuotannon osuus oli 21 % kokonaistuotannosta. Laskua oli kaikissa tuoteryhmissä, myös selkeästi näkövammaisille suunnatuissa tuotteissa, kuten elektroniset Luetus-kirjat ja pistekirjat. Äänioppikirjojen tuotanto puolittui. Tuotannon laskua selittää useampi syy: kaupalliset kustantajat tuottavat entistä enemmän digitaalisia oppimateriaaleja ja jos ne ovat riittävän saavutettavia, Celia ei tuota vastaavia aineistoja. Pistekirjapuolella Celia on siirtynyt matematiikan alkuopetuksen osalta tarjoamaan vain yhtä kirjasarjaa, joten rinnakkaisten tuotteiden valmistus on lopetettu. Muilta osin tuotanto on pohjautunut Celialle tulleisiin tuotantoehdotuksiin, joiden määrä on vähentynyt tai tuotettavaksi ehdotettu kirja on valmiina Celian kokoelmissa. Näkövammaisille suunnatut tuotteet (Luetus ja pistekirjat) on tuotettu ehdotusten mukaisesti.

Mittari 3: *Celian kehittyneiden digitaalisten tuotteiden (DaisyTriot ja EPUB3) uusien nimekkeiden määrä, tavoite: vähintään 45, toteuma 45*

Uusimuotoisten, tekstiä, ääntä ja kuvia sisältävien digitaalisten tuotteiden tuotanto toteutui tavoitteen mukaisesti. Kirjat olivat enimmäkseen lasten ja nuorten kirjoja (29), mutta myös perus- ja toiseen asteen oppikirjoja (16). Näiden lisäksi Celia tuotti puhesynteessillä 94 korkea-asteen DaisyTrio-kirjaa.

Celia ennakoi EPUB3-tuotantoa osana pohjoismaista alihankintakilpailutusta, mutta käytännössä EPUB3-tuotantoon varautuminen alkaa vasta 2019 oppikirjojen EPUB3-tuotemäärityksillä. Varsinainen tuotanto käynnistyy asteittain oppikirjoista.

3.2 Tavoite 2. Oppikirjojen tasavertainen saatavuus paranee

Mittari 1: *Oppikirjatuotannon kokonaisuudistuksen toteutuminen. Tavoite: toteutunut suunnitelman mukaisesti*

Celian peruskoulun, toisen asteen ja korkea-asteen oppimateriaalien tuotantopolitiikka toimintasuunnitelmineen valmistui ja sen käyttöönotto aloitettiin. Toisaalla tässä toimintakertomuksessa on esitelty asiaan liittyvät koulujen ja oppilaitosten palvelumallin uudistaminen sekä Celian oppimateriaalin muuttaminen maksuttomaksi.

Tuotantopolitiikan uudistamisen tavoitteena oli auttaa vastaamaan toimintaympäristön ja asiakatarpeiden muutoksiin, sujuvoittaa oppimateriaaliin liittyviä toimintaprosesseja, varmistaa oppimateriaalin tasalaatuisuus ja käytettävyys sekä mahdollistaa oppimateriaalin tuotantoon ja tilausprosessiin varattujen voimavarojen uudelleenkohdentaminen mm. uudenlaisiin tuote- ja toimitusratkaisuihin sekä korkea-asteen ja toisen asteen aineistojen tuottamiseen.

Kustantajien tuottama oppimateriaali on siirtynyt entistä enemmän verkkoon ja se on myös aiempaa kattavampaa ja saavutettavampaa. Tästä syystä Celiaan tehtyjen oppimateriaalien hankintaehdotusten määrä on edelleen vähentynyt.

Vaikka kustantajien tuottaman saavutettavan oppimateriaalin tarjonta kasvaa, Celiällä on edelleen tarve tuottaa aineistoa niille käyttäjille, joita kustantajien aineisto ei palvele. Tämä oppimateriaali pyritään tuottamaan uuden tuotantopolitiikan mukaisesti, siten että se vastaa opetuksen ja oppimisen tarpeita mahdollisimman kattavasti. Esimerkkinä on Celian ja Oppimis- ja ohjauskeskus Onervan yhteistyössä tuottama, pistetekniikoita käyttäville oppilaille suunnattu Matikkaa pisteillä -oppimateriaali, joka ei perustu mihinkään valmiiseen kirjasarjaan. Vuonna 2018 valmistui materiaalin alkuopetukseen suunnattu osuus, ja vuosiluokkien 3-4 opetukseen tarkoitettua osuuden työstäminen aloitettiin.

3.3 Tavoite 3. Kirjallisuuden ja tiedon saatavuus eri kohderyhmissä paranee

Mittari 1: *Celian palveluja säännöllisesti käyttävien lasten ja nuorten lukumäärä, tavoite: vähintään 2370, toteuma 8 927*

Vuoden 2017 aikana aloitettu yhteistyö yleisten kirjastojen lasten ja nuorten parissa toimivien työntekijöiden kanssa jatkui tiiviinä mm. levittämällä tietoutta Selkis-hyllystä ja erityisryhmien kirjavinkkauspaketista. Kirjastoille tarjottiin myös webinaareja ja tietoisuuksia Celian palveluista ja sisällöistä. Yhteistyö on lisääntynyt myös kirjastojen omista aloitteista käsin, esimerkiksi Helmet-kirjastojen lukudiplomiin lisättiin tieto Celian saavutettavista kirjoista.

Vuoden 2018 lapsiin ja nuoriin kohdistuvan toiminnan pääpainopisteenä oli yhteistyö opetustoimen edustajien, koulujen ja opettajien kanssa. Oppimateriaalien maksuttomuuteen liittyen koulujen erityisopettajat ovat voineet rekisteröidä oppilaita Celian äänikirjapalveluun vuoden 2018 alusta alkaen. Uusi toimintamalli on otettu hyvin vastaan kouluissa ja kirjallisuuden ja tiedon saatavuus alle 18-vuotiailla on lisääntynyt räjähdysmäisesti. Uusia alle 18-vuotiaita tuli Celian asiakkaaksi vuoden 2018 aikana 12 201 ja yhteensä alle 18-vuotiaita asiakkaita on 15 735, joista säännöllisesti Celian palveluita käyttää 8 927 (57% kaikista alle 18-vuotiaista). Rekisteröintejä tarjoavia kouluja on 1 660.

Tietoa koulujen palvelumallista on levitetty osallistumalla aktiivisesti opetusalan valtakunnallisiin ja paikallisiin tapahtumiin. Celian aineistojen käytettävyyttä on helpottanut se, että kauno- ja tietokirjallisuus sekä oppimateriaalit ovat lainattavissa maksutta Celianet-verkkopalvelusta. Lisäksi Celianetiin on tuotettu opetushenkilöstöä tukevaa ohjemateriaalia ja vinkkejä Celian sisältöjen monipuoliseen hyödyntämiseen opetuksessa.

WhatsApp-sovelluksen kautta tehtyä kirjavinkkausta nuorille on jatkettu ja lisäksi lukijärjestöjen kanssa on käynnistetty yhteistyötä vuoden 2018 aikana.

Mittari 2: *Celian vieraskielisen kirjallisuuden tarjonnan laajentaminen, tavoite: nimekkeiden kokonaismäärä vähintään 3 815*

Nimekkeiden kokonaismäärä oli 3705. Tulostavoite ei täysin toteutunut, mutta määrä lisääntyi kuitenkin sadalla nimekkeellä. Celian vieraskielisen kirjallisuuden tarjonnan laajentamisessa pääpaino on yhteistyön kautta saatavissa aineistoissa. Marrakeshin sopimuksen myötä ABC/WIPO:n:n Global Book Service- palvelun kautta saadaan yhä laajempi valikoima aineistoa eri kielillä, kuten saksa, ranska, englantia, espanja, arabia. Muiden maiden lukemisesteisille tuotetut kirjat vaativat toimenpiteitä Celiassa, koska kirjojen formaatti ja metatiedot on tarkistettava ja mahdollisesti korjattava ennen kirjan saamista lainaukseen. Yhteistyössä Pohjoismaiden lukemisesteisten kirjastojen kanssa tuotetaan vieraskielisiä aineistoja, joita ei ole muualta saatavissa. Nämäkin kirjat tulevat lainattaviksi ABC/WIPO:n kautta. Vuoden 2018 ABC/WIPO:n kautta ei Marrakeshin sopimuksen ratifiointista huolimatta saatu vielä odotettua määrää kirjoja ilman oikeuksien tarkistamista, mutta tilanne korjaantunee 2019. ABC/WIPO:n on tarkoitus kehittää tulevana vuonna Global Book Service- verkkopalvelun käytettävyyttä ja metatietojen yhtenäisyyttä.

Mittari 3: *Maahanmuuttajille tarkoitettujen selkoäänikirjojen tuotantoyhteistyön kehittäminen. Tavoite: toteutunut suunnitelman mukaisesti*

Selkoäänikirjojen tuotantoyhteistyö ei suunnitelmakaudella lähtenyt vauhtiin. Vuoden 2018 aikana ilmeni, että kaupallisilla kustantajilla ei ole kiinnostusta selkoäänikirjojen tuotantoon nykyisen yhteistuotantosopimuksen puitteissa. Celia ehdotti ministeriölle tavoitteen poistamista tulossopimuksesta eikä tavoite sisälly enää vuoden 2019 tulossopimukseen.

3.4 Tavoite 4. Lisätään kirjastopalvelujen saatavuutta lukemisesteisille henkilöille

Mittari 1: *Yhteistyökirjastojen lukumäärä (yleiset kirjastot), tavoite: 280 kuntaa/500 toimipistettä, toteuma 286 kuntaa/454 toimipistettä*

Celia on viime vuosien aikana kirjastoyhteistyön avulla siirtynyt keskitetystä palvelusta hajautettuun malliin, jossa asiakkaat voivat saada tietoa Celian palveluiden olemassaolosta ja tukea palveluiden käyttöön omasta kunnastaan. Yksi muutoksen syistä on se, että paikallistason toiminnan on arvioitu tavoittavan palveluun oikeutettuja henkilöitä paremmin kuin keskitetty malli. Vuoden 2018 aikana viimeistään on nähty, että arvio on osoittautunut oikeaksi: viime vuonna yleisissä kirjastoissa rekisteröitiin 5856 uutta asiakasta Celian palveluiden piiriin. Määrä on yli 1600 henkilöä suurempi kuin edellisvuonna, joka sekin oli kaikkien aikojen ennätys.

Vuoden 2018 tavoitteena oli saada yhteistyöhön mukaan 280 manner-Suomen 295 kunnasta. Kirjastojen kiinnostuksesta Celian palveluiden tarjoamiseen kertoo se, että vuoden lopussa Celia-sopimuksen allekirjoittaneita kirjastoja oli jo 286 kunnassa. Sopimuksen allekirjoittaneita toimipaikkoja oli tavoitteena saada koottua 500. Tavoitteeseen ei päästy, sillä toimipaikkoja oli vuoden lopussa yhteensä 454. Tämä johtuu siitä, että monet isot kaupungit eivät tee sopimusta

jokaisesta yksiköstä erikseen vaan hoitavat rekisteröinnit sopivammaksi katsomillaan eri malleilla.

Vuoden alusta kirjastojen maakuntamalli jäi historiaan, kun työnsä aloittivat alueellista kehittämistehtävää hoitavat kirjastot ja valtakunnallista kehittämistehtävää hoitava kirjasto. Celialle tämä muutos toi lisää verkostoyhteistyötä. Jo aiemmin maakunta-alueittain koottu Celia-vastaavien ryhmä jatkoi edelleen ja kokoontui keväällä. Tämän lisäksi Celia oli mukana uusien toimijoiden kokouksissa ja koulutti useissa toimijoiden järjestämässä tapahtumissa.

Koulutuksia ja ohjausta sekä yhdenvertaisuuden edistämiseksi että Celian palveluiden käytössä järjestettiin 1-2 kertaa kuukaudessa, osa webinaarien muodossa. Koulutuksiin osallistui yli tuhat henkilöä. Koulutusten lisäksi tuotettiin lukuisia painettuja esitteitä sekä ohjeita verkkoon mm. videototeutuksena ja blogikirjoituksina. Jatkuvassa yhteydenpidossa auttoivat kirjastoille suunnattu facebook-ryhmä ja Celian chat-palvelu.

Toinen kirjastoille merkittävä muutos oli Celian oppikirjojen siirtyminen maksutta Celianetistä lainattavaksi peruskoulussa ja toisella asteella. Samalla erityisopettajat saivat oikeuden rekisteröidä lukemisesteisiä oppilaitaan Celian palveluun. Kirjastoyhteistyöhön tämä vaikutti siten, että kirjastot ja varsinkin kirjastoautojen henkilökunta opasti opettajakuntaa uuden toimintamallin alkuun.

Vuoden 2018 Celia-palkinnon teemana olivat lukemisesteiset lapset ja nuoret. Palkinnon sai Helsingin kaupunginkirjasto, joka on merkittävästi edistänyt lasten ja nuorten kirjastopalveluiden saavutettavuutta. Palkinto jaettiin marraskuussa opetus- ja kulttuuriministeriön kirjastopäivillä.

Kirjastot ovat keskimäärin hyvin ottaneet omakseen yhdenvertaisuuden lisäämisen Celian palveluiden avulla ja pyrkineet tekemään palvelua näkyväksi. Esimerkkinä yhdessä kootusta kokonaisuudesta ovat lasten ja nuorten kouluille suunnatut kirjavinkkauspaketit, jotka luotiin yhdessä kirjastojen pedagogisten informaattikkojen kanssa. Vuonna 2017 aloitettu lukemisesteisille lapsille ja nuorille kohdennettu Selkis-hyllykonsepti laajeni vuoden 2018 aikana ympäri Suomen kirjastoja.

Jo nyt suurin osa Celian potentiaalista asiakaskuntaa koskevista tapahtumista tehdään kirjastojen omin voimin paikallistasolla. Celia tukee tapahtumia tarjoamalla esitteitä ja muuta materiaalia jaettavaksi. Kirjastojen rekisteröimistä asiakkaista 93,8 % kuunteli kirjat verkon välityksellä. Asiakkaat kuuntelivat yli puolet kirjoistaan (54,6 %) älypuhelimien tai tablettiin saatavalla sovelluksella. Mobiililaitteiden käytön ohjaus on vaatinut kirjastojen henkilökunnalta uudenlaisen opastuksen omaksumista. Kirjastojen kokoamien osaamiskartoitusten valossa kiinnostusta uuden oppimiseen on paljon. Tältä pohjalta yhteistyötä on hyvä jatkaa.

Mittari 2: *Yhteistyökirjastojen lukumäärä (korkeakoulukirjastot), vuonna 2018 tavoite 38 kirjastoa, toteuma 35.*

Palvelumallinsa mukaisesti Celia on hakenut korkeakoulusektorilla yhteistyökumppaneiksi ja Celia-rekisteröijiksi korkeakoulukirjastoja. Valtaosa korkeakoulukirjastoista oli liittynyt Celian yhteisöasiakkaiksi jo ennen vuotta 2018. Vuoden 2018 aikana otettiin yhteyttä niihin korkeakoulukirjastoihin, jotka eivät vielä olleet lähteneet mukaan Celia-yhteistyöhön. Näistä enemmistö rekisteröityi Celian yhteisöasiakkaiksi. Vain kaksi korkeakoulukirjastoa jättäytyi edelleen yhteistyön ulkopuolelle.

Celia on pitkälti jo saavuttanut tavoitteen, koska lähes kaikki korkeakoulukirjastot ovat mukana Celia-yhteistyössä, kahta lukuun ottamatta. Näistä kahdesta puuttuvasta Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto ilmoitti, ettei heillä ole tällä hetkellä tarvetta Celian palveluille. Taideyliopiston kirjastosta ei ole vielä saatu tähän asiaan kantaa. Pyrimme ottamaan heihin uudestaan yhteyttä myöhemmin. Jatkossa keskeisenä tavoitteena on kuitenkin nykyisen verkoston yhteistyön tiivistäminen, jotta tavoittaisimme lukemisesteiset opiskelijat mahdollisimman kattavasti. Tämä yhteistyön tiivistäminen aloitettiin jo vuonna 2018 pitämällä korkeakoulukirjastoille suunnattuja webinaareja sekä sopimalla vierailuja Celia-yhteys henkilöiden kanssa.

Korkeakoulusektorilla on tapahtunut viime vuosina kirjastojen yhdistymisiä. Nämä yhteiskirjastot palvelevat useampaa korkeakoulua. Tällaisia yhteiskirjastoja ovat Lapin korkeakoulukirjasto, Lappeenrannan tiedekirjasto, Tritonia ja nyt vuoden 2019 alussa aloittanut Tampereen korkeakoulukirjastojen koalitio. Yhteiskirjastojen perustaminen hankaloittaa Celian yhteisöasiakkaina olevien korkeakoulukirjastojen määrän laskemista, koska määrä vaihtelee laskutavan mukaan: lasketaanko useampaa korkeakoulua palvelevat yhteiskirjastot yhdeksi kirjastoksi vai eritelläänkö niiden alla toimivat ammattikorkeakoulu- ja yliopistokirjastot. Osa on liittynyt Celian asiakkaiksi ennen yhteiskirjaston muodostamista, osa vasta yhteiskirjastona. Siksi onkin helppoa arvioida tavoitteen toteutumista sitä kautta, kuinka moni korkeakoulukirjasto on vielä yhteistyön ulkopuolella. Näitä on enää kaksi.

Mittari 3: *Mittari 3:lle ei asetettu tavoitetta vuoden 2018 tulossopimuksessa*

Mittari 4: *Ikäihmisten verkkopalvelun kehittäminen. Tavoite: kehittämissuunnitelma valmis*

Jotta kirjastopalvelut olisivat paremmin saatavilla myös ikäihmisille, Celian tavoitteena on kehittää verkkopalveluita myös heidän tarpeisiinsa sopiviksi. Vain vähän tukea tarvitseville käyttäjille riittää palveluiden saavutettavuus sekä hyvä käytettävyys. Mahdolliset ongelmatilanteet ratkeavat perusohjeistuksen ja neuvonnan avulla. Celian palveluiden digituki ja erityisratkaisujen kehittäminen päätettiinkin kohdistaa asiakasryhmiin, jotka tarvitsevat runsaasti tukea. E erityisen tärkeää näille henkilöille on paikallinen, tarvittaessa myös kotiin ulottuva tuki. Celian tehtävänä on tukikumppaneiden etsiminen, koordinointi, ohjaaminen ja neuvonta.

Valtiovarainministeriön AUTA-hankkeessa Helsingin kaupunginkirjaston ja ENTER ry:n kanssa vuonna 2017 yhdessä luotua tukimallia jatkettiin ja laajennettiin vuonna 2018. Mallissa kirjasto ohjaa Celian palveluihin liittyneitä ikäihmisiä saamaan tukea palvelun käyttöön myös kolmannen sektorin senioritoimintaa tekevilta vertaisopastajilta. Helsingissä tämä yhteistyö jatkuu, ja

syksyn 2018 aikana opastusta alkoi myös Itä- ja Keski-Uudellamaalla. Tätä varten Celia järjesti koulutustilaisuuden vertaisopastajille.

Koska palaute tukimallista oli hyvää, mallia päätettiin laajentaa muualle Suomeen. Syksyn 2018 aikana yhteistyötä viriteltiin Tampereen, Kuopion ja Joensuun kirjastojen ja digituen vertaisopastajien järjestöjen kanssa. Varsinaiset koulutukset vertaisopastajille järjestetään vuonna 2019.

Valtiovarainministeriö aloitti keväällä 2018 digituen pilotoinnin viidellä alueella Suomessa. Pilotointi jatkuu vuoden 2019 loppuun ja sen tarkoituksena on arvioida digituen tarvetta ja tarjontaa alueella sekä koota alueelliset digituen verkostot. Celia on mukana Uudenmaan liiton pilotissa ja ollut yhteydessä Pohjois-Karjalan maakuntaliiton pilottiin.

Mittari 5: Yhteistyökoulujen lukumäärä. Tavoite: 100 koulua, toteuma 1 660 koulua

Oppimateriaalin maksuttomuuden myötä uudistettu koulujen palvelumalli, jossa erityisopettajat voivat rekisteröidä oppilaitaan Celian äänikirjapalvelun käyttäjiksi, lanseerattiin vuoden 2018 alussa. Koulut ottivat palvelumallin mielellään vastaan ja Celia-rekisteröintejä tarjoavia kouluja oli vuoden 2018 lopulla 1 660.

Oppimateriaalin maksuttomuus mahdollisti sen, että kaikki Celian tuottama aineisto on maksutta lainattavissa Celianet-verkkopalvelusta, joka on helpottanut viestimistä kouluille, opettajille ja lapsille sekä nuorille. Erilaiset valtakunnalliset lukemiseen liittyvät kampanjat ovat auttaneet Celian aineistosta viestimisessä, kun Celian kautta on mahdollistunut oppimisen ja lukemisen apuväline niille oppilaille, joilla on tehostetun ja erityisen tuen tarvetta joko oppimisessaan tai lukemisessaan.

4 Toiminnallinen tehokkuus

4.1 Tavoite 5. Palvelulupaus annetaan VM:n toimeksiannon mukaisesti

Vuoden 2017 aikana Celia määritteli ne palvelut, joista palvelulupaus oli tarkoitus antaa sekä asetti palvelulupauksille toimitusaikatavoitteet vuodelle 2018.

Palvelulupaukset toteutuivat vuonna 2018 seuraavasti:

Palvelulupaus 1: Äänikirjapalvelu verkossa

Tavoite: 24/7. Toteuma: Palvelulupaus on toteutunut lähes sataprosenttisesti. Joitakin lyhyitä käyttökatkoksia oli, mutta ei vuorokauden mittaisia.

Palvelulupaus 2: Kirjastojen kumppanuus

Tavoite: kumppanin yhteydenottoihin vastataan arkisin vuorokauden kuluessa. Toteuma: Palvelulupaus on toteutunut sataprosenttisesti. Tulos perustuu otantaan.

Palvelulupaus 3: Kauno ja tietokirjallisuuden tuottaminen hankintaehdotuksesta lainattavaksi

Tavoite: äänikirja tuotetaan ja saatetaan lainattavaksi enintään 5,5 kuukaudessa. Toteuma: Palvelulupaus on toteutunut. Tulos perustuu otantaan.

4.2 Tavoite 6. Celian sähköisten palveluiden käyttö lisäänty

Celian sähköisten palveluiden käyttö lisääntyi odotetusti ja tulostavoitteet ylittäen. Verkkolainajia oli vuoden lopussa 31 340 henkilöä (tavoite 14 000) ja verkkolainojen osuus kaikista lainoista oli 60 % (tavoite 53 %). Myös verkkolainojen kokonaismäärä lisääntyi 50 %.

Vuoden aikana Celia panosti Celianet-verkkopalvelun puutteellisuuden korjaamiseen, mikä on tuottanut tulosta asiakastytyvyyden lisääntyessä. Asiakastytyvyys sähköisiin palveluihin nousikin tasolle 4,0 tavoitteen ollessa 3,75.

Cd-lainajien määrä on laskenut 15 100:sta 14 200:een (-6 %), mutta on vielä 31 % henkilöasiakkaista. Myös cd-lainaus laski 8 % 361 500 lainaan. Uusia cd-lainajia rekisteröitiin vuoden aikana 781. Verkkolainajiksi siirtyi vastaavana aikana 877 cd-lainajaa.

4.2.1 Verkkolainauksen kehitys 2016-2018

	2016	2017	2018	Muutos% 2017/2018
Verkkolainajia	11 586	13 895	31 340	+125 %
Selain- ja mobiililainat	224 759	274 937	449 301	+ 63 %
DAVE-lainoja (streaming)	18 903			Lopetettu
Latauslainoja (äänikirjat)	120 537	93 100	103 193	+11 %
Latauslainoja (e-kirjat)	4 735	2 520	2 954	+17 %
Verkkolainoja yhteensä	368 934	370 557	555 448	+50 %
Äänikirjalatausten osuus verkkolainoista (näistä maksetaan Sanasto-korvaus)	33 %	25 %	19 %	

5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä seurattiin seuraavilla mittareilla

	2014 toteuma	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 toteuma
Henkilötyövuodet	54,7	53,97	51,92	42,55	42,15
Sairauspoissaolot, pv/htv	10,1	10,7	12,26	10,04	7,1
Työtyytyväisyys	3,48	3,16	3,21	3,12	3,31
Johtaminen	3,63	3,33	3,09	2,99	3,13
Henkilöstön osallistuminen koulutuksiin, väh. 1 pv/hlö			100 %	100 %	100 %

Palkatun henkilöstön määrä säilyi vuoden 2017 tasolla. Palkatun henkilöstön lisäksi Celia vahvisti henkilöstövoimavaroja vuokraamalla henkilöstöä henkilöstövuorauksen kautta.

Celian sopeuttamissuunnitelman toteuttaminen (mm. määrärahalleikkaukset, organisaatiouudistus, yt-menettelyt ja tilauudistus) sekä merkittävät palvelu-uudistukset ja niistä aiheutunut runsas asiakaspalaute vaikuttivat vahvasti työilmapiiriin ja jaksamiseen vuosina 2015-2017.

Toimintavuonna työyhteisöä vahvistettiin käynnistämällä koko syyskauden kestävä tunnetaitovalmennus Emery Oy:n toteuttamana ja panostamalla sisäiseen viestintään. Johtoryhmä sai valmennusta johtoryhmätyöskentelyyn HAUSin valmentamana. Työtyytyväisyys nousi tasolle 3,31. Työ Celian toiminnan kokonaislaadun ja työhyvinvoinnin parantamiseksi (Quality of Working Life QWL) jatkuu edelleen. Keskeisiksi kehittämiskohteiksi tässä vaiheessa on tunnistettu muutosjohtaminen, dialogi- ja vuorovaikutustaidot sekä töiden organisointi.

Celian toiminnan kokonaislaatua arvioitiin Laatuokeskuksen toimesta haastattelemalla kaikkia Celian työntekijöitä. Arvioinnin tulokset on käytettävissä tammikuussa 2019.

Celia järjesti henkilöstökoulutusta vähintään tulostavoitteiden mukaisesti. VMBaro-kyselyn mukaan oppimisen ja uudistumisen mahdollisuudet Celiassa on arvioitu suhteellisen hyväksi (3,91). Henkilöstö kaipasi kuitenkin enemmän vuorovaikutus- ja keskustelutilanteita osaamisen ja uudistumisen tueksi sekä kehityskeskustelujen kehittämistä. Keskeisenä tavoitteena on asiantuntijuuden ja osaamisen vahvistaminen tulevaisuuden osaamistarpeista käsin.

Sidosryhmäyhteistyötä vahvistettiin etenkin näkövammaissektorin suuntaan. Celia vieraili vuoden aikana kaikissa näkövammaisten alueyhdistyksissä kertomassa ajankohtaisista kuulumisista ja kuulemassa asiakkailta tulevaa palautetta ja kehittämisehdotuksia

6 Tilinpäätösanalyysi

	2015	2016	2017	2018
Toimintamenot	6 133 222	5 700 710	5 136 306	5 293 317

Rahoituksen rakenne

Celian toiminta rahoitettiin toimintamenumäärärahoilla. Toimintamenumäärärahaa (29.80.05) oli kertomusvuoden talousarviossa 4 889 000 €. Vuodelta 2017 siirtyi toimintamenumäärärahoja käytettäväksi vuonna 2018 1 094 037,08 €, joten yhteensä kertomusvuonna käytettävissä oli 5 983 037,08 €.

Talousarvion toteutuminen ja analyysi

Toimintamenojen käyttö muodostui 2018 talousarvion määrärahoista, vuodelta 2017 siirtyneestä toimintamenumäärarahasta sekä bruttotuloista. Talousarviobruttotulot laskivat edellisen vuoden 203 077,04 eurosta kertomusvuoden 98 141,13 euroon. Tuloista 5,69 % tuli muuntopalveluista ja suurin osa tuloista tuli ulos vuokratuista tiloista (87,33 %) sekä yhteistyökumppaneilta (6,98 %). Talousarviomenot ovat viraston toimintamenoja, joista runsas 40,9 % muodostuu palkoista sivukuluineen ja toinen suuri menoerä ovat palveluiden ostot, jonka osuus on 44,7 %. Tulot alittivat talousarvion 11 858,87 eurolla.

Toimintamenumäärärahaa (sisältäen tulot) käytettiin 5 293 317 €, mikä on 157 011 euroa enemmän kuin vuonna 2017. Vuodelle 2018 toimintamenumäärärahaa siirtyi 867 358,93 euroa. Määrärahaa siirtyi odotetusti ottaen huomioon Celian siirtomäärärahojen käyttösuunnitelman tuleville vuosille. Tulevina vuosina konesalisiirto ja Celian kehittämishankkeet on tarkoitus rahoittaa näillä säästöillä.

7 Sisäinen valvonta

Celian toimintaa ohjaa laki ja asetus Näkövammaisten kirjastosta. Celia kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikköön.

Celian johtokunta on vahvistanut Celialle sisäisen valvonnan ohjesäännön 2007. Ohjesäännössä määritellään mm. riskienhallinta osaksi kirjaston strategista ja vuosisuunnittelua. Sisäisen tarkastuksen osalta Celia kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön sisäisen tarkastuksen piiriin.

Vuoden 2016 aikana Celia laati sopeuttamissuunnitelman strategian toteuttamiseksi pienenevällä määrärahalla. Lisäksi tulossopimuksen 2017-2019 valmistelun yhteydessä käytiin läpi tulostavoitteiden toteutumiseen liittyvät riskit ja niiden vaikutukset. Vuoden 2019 aikana on tarkoitus laatia yhteistyössä ministeriön kanssa uusi tulossopimus seuraavaa suunnitelmakautta (2020-2023) varten ja tässä yhteydessä tehdään myös kokonaisvaltainen riskianalyysi.

Vuoden 2017 aikana Celia tunnisti useita riskejä, joihin se ei ollut riittävän ajoissa varautunut ja joiden ratkaisemiseen se tarttui vuoden 2018 aikana. Tällaisia toimenpiteitä olivat mm. Celianet-verkkopalvelun korjaaminen, ennakoivan ja vuorovaikutteisen asiakas- ja sidosryhmäviestinnän parantaminen sekä cd-jakelun jatkaminen kaikkien henkilöasiakkaiden kotiin asti Celian saaman lisämäärärahan turvin.

Vuosi sitten haasteena nähtiin se, että kaikki yleiset kirjastot eivät ehkä lähde mukaan Celian ja kirjastojen väliseen yhteistyöhön. Vuoden 2018 lopussa tilanne näyttää kuitenkin hyvältä ja voidaan todeta, että yhteistyömalli on tullut jäädäkseen. Celian on kuitenkin varauduttava jatkamaan palvelua osalle henkilöasiakkaista suoraan Celiasta, sillä Celialla on edelleen runsaasti pitkäaikaisia asiakkaita, jotka ovat rekisteröityneet suoraan Celiaan. Tämä toimintamalli tulee sitomaan etenkin Celian asiakaspalveluresurseja jatkossakin.

Vuosien 2019-2020 haasteena on Celian konesalin siirto Valtoriin. Celia on arvioinut siirrosta aiheutuvat riskit ja suunnitellut siirtokokonaisuuden ja siitä aiheutuvat toimenpiteet niin, että palvelut voidaan hoitaa katkeamattomasti siirrosta huolimatta. Koska siirto koskee monia järjestelmätoimittajia, voi siirrosta kuitenkin tulla vastaan ennakoimattomia tilanteita, jos aikataulut eri toimittajien välillä eivät toimi yhteen. Celia ei myöskään voi siirron aikana juurikaan kehittää palvelujärjestelmiään, vaan kehittämistoimenpiteet tulevat toteutettaviksi siirron jälkeen.

Toisena haasteena ovat Celian vähäiset henkilöstövoimavarat, jotka eivät mahdollista saavutettavan julkaisemisen edistämistyön laajentamista siinä määrin kuin olisi tarpeellista. Celia pitää kuitenkin positiivisena sitä, että Celiasta koskeva lakiuudistus käynnistyy vuoden 2019 aikana, jolloin Celian toiminnan suuntaaminen tulevaisuuteen alkaa hahmottua.

8 Liitteet

8.1 Liite 1. Netraan syötetyt tulostiedot

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 Tavoite
Tavoite 1: Lukemisesteisten henkilöiden kirjallinen tieto- ja kulttuurivaranto lisääntyy					
Mittari 1: Saavutettavan julkaisemisen suositukset sekä saavutettavuus-neuvonta ja -koulutukset yhteensä, vähintään	23	26	34	28 (koulutuksia yht. 22 tilaisuutta, loput julkaisuja. Saavutettavasti.fi-sivustosta laskettu vain 4 julkaisua eli pääosat, eli alasivuja, joita on 18)	25
Mittari 2: Celian kirjatutuotanto, uusien nimekkeiden määrä, noin	1 565	1 518	1 389 joista koe- ja monistepalvelua 53	1434 joista koe- ja monistepalvelua 32	1 300
Mittari 3: Celian kehittyneiden digitaalisten tuotteiden (DaisyTriot ja EPUB3) uusien nimekkeiden määrä, vähintään	34	41	31	45	45
Tavoite 2: Oppikirjojen tasavertainen saatavuus paranee					
Mittari 1: Oppikirjatuotannon kokonaisuudistuksen toteutuminen			Toteutui.	Toteutui.	Toteutunut suunnitelman mukaisesti

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 Tavoite
Tavoite 3: Kirjallisuuden ja tiedon saatavuus eri kohderyhmissä paranee					
Mittari 1: Celian palveluja säännöllisesti käyttävien lasten ja nuorten lukumäärä, vähintään	1 483	1 778 Alle 18-vuotiaita kaikkiaan n. 3000	1 747 Alle 18-vuotiaita kaikkiaan 4005	8927 Alle 18-vuotiaita kaikkiaan 15 735	2 370
Mittari 2: Celian vieraskielisen kirjallisuuden tarjonnan laajentaminen, nimekkeiden määrä, vähintään	...	3 830	3589	3 705	3 815
Mittari 3: Maahanmuuttajille tarkoitettujen selkoäänikirjojen tuotantoyhteistyön kehittäminen	-	-	Siirtyi vuodelle 2018.	Ei toteutunut.	Toteutunut suunnitelman mukaisesti

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 Tavoite
Tavoite 4: Lisätään kirjastopalvelujen saatavuutta lukemisesteisille henkilöille					
Mittari 1: Yhteistyökirjastojen lukumäärä, yleiset kirjastot: kunnat/toimipisteet	142/298	200/374	220/441	286/454	280/500
Mittari 2: Yhteistyökirjastojen lukumäärä, korkeakoulukirjastot	21	28	30	35	38 (oikea tavoiteluku on 37, sillä korkeakouluja on yhdistetty)
Mittari 3: Opettajien yhteistyöverkoston perustaminen ja toiminnan käynnistäminen	-	-	Toteutui.	-	-
Mittari 4: Ikäihmisten verkkopalvelun kehittäminen	-	-	Toteutui.	Toteutui.	Kehittämissuunnitelma valmis
Mittari 5: Kouluyhteistyön kehittäminen: yhteistyökoulujen lukumäärä	-	-	-	1660	100

Toiminnallinen tehokkuus	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 tavoite
Tavoite 5:Palvelulupaus annetaan VM:n toimeksiannon mukaisesti					
Mittari 1: Palvelukokonaisuudet, joista palvelulupaus annetaan, on määritelty	-	-	Toteutui	-	
Mittari 2: Palvelulupauksen 1. vaihe on valmis: palvelun lopputuotteet on määritelty	-	-	Toteutui	-	
Mittari 3: Palvelulupauksen 2. vaihe on valmis: palvelujen toteuttamiseen kuluva aika on määritelty	-	-	Toteutui	-	
Mittari 4. Äänikirjapalvelua koskeva palvelulupaus	-	-	-	100 %	Palvelulupaus toteutunut
Mittari 5. Kumppanikirjastoja koskeva palvelulupaus	-	-	-	100 %	Palvelulupaus toteutunut

Toiminnallinen tehokkuus	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 Tavoite
Tavoite 6: Celian sähköisten palveluiden käyttö lisääntyy					
Mittari 1: Verkkolainojen prosenttiosuus kokonaislainauksesta, vähintään	27 %	39 %	48 %	60 %	53 %
Mittari 2: Sähköisiä palveluita käyttävien henkilöiden määrä, vähintään	7 557	11 586	13 895	31 340	14 000
Mittari 3: Asiakastyytyväisyys sähköisiin palveluihin (1-5)	...	4,04	3,6	4,0	3,75

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 toteuma	2018 Tavoite
Tavoite 7: Parannetaan työtyytyväisyyttä ja kehitetään osaamista					
Mittari 1: Kokonaistyötyytyväisyysindeksi (VM-Baro), vähintään	3,16	3,21	3,12	3,31	3,5
Mittari 2: Henkilöstön koulutukseen osallistuminen: % henkilöstöstä osallistuu vähintään 1 päivän koulutukseen	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Tavoite 8: Parannetaan johtamista					
Mittari 1: Johtajuusindeksi (VM-Baro), vähintään	3,33	3,04	2,9	3,13	3,4

8.2 Liite 2. Tulossopimuksen seurantamittarit 2015-2018

Seurannan kohde	2015 Toteuma	2016 Toteuma	2017 Toteuma	2018 Toteuma	2018 Tavoite/arvio
Palvelut ja asiakkaat					
Lainat Celian järjestelmästä	934 800	950 300	771 447	919 007	800 000
Yleisten kirjastojen siirtokokoelmista lainatut Celian cd:t	40 000	70 000	99 207	tieto saatavissa keväällä 2019	90 000
Oppikirjatoimitukset (lainaus+myynti)	13 900	14 500	13 885	45 938	15 000
Asiakkaita palveluiden piirissä kaikkiaan (arvio)	30 660	35 300	39 000 (josta Celian rekisterissä 31 550)	45 567 (Celian rekisterissä olevat)	42 700
Palveluiden piiriin tulleet uudet asiakkaat	4174	3 974	5 178	17 634	4 000
Asiakastytyväisyys	4,16	4,01	3,5	-	-
Vierailut Celian saavutettavuussivustolla	...	598	4 323	23 438	-
Verkkopalvelujen käyttäjiä yli 65-vuotiaissa (65 vuotta täyttäneet ja sitä vanhemmat)	7 %	13 %	17 %	23 %	-
Celian kirjatarjonta					
Kirjakokoelma: kauno- ja tietokirjat, nimekettä	48 332	50 000	51400	52 100	52 000
Oppikirjakokoelma: nimekettä	8894	9200	9428	9 700	9800
Celian oman kirjatuotannon osuus Suomessa julkaistusta yleisestä kirjallisuudesta	32 %	31 %	27 %	28 %	25 %
Suomenkielisen äänikirjakokoelman käyttöaste	75 %	75 %	72 %	85,75%	75 %
Taloudellisuus					
Kirjalainan keskihinta € (sis. oppikirjatoimitukset)	4,2	4,0	5,07	5,38	4,6
Oppikirjatoimituksen keskihinta €	131	110	89,68	Sisältyy kirjalainan keskihintaan	...

8.3 Liite 3. Toimeenpanosuunnitelman toteutuma 2018

Tarkempi selvitys toimintakertomuksen tekstiosuudessa.

Tavoite 1. Lukemisesteisten henkilöiden kirjallinen tieto- ja kulttuurivaranto lisääntyy

Määritellään saavutettavan julkaisemisen asiantuntijapalvelut	Koulutus- ja asiantuntijapalvelut hinnoiteltiin. Varsinainen kysyntä alkoi lisääntyä vasta kevään 2018 Ymmärrän!-seminaarin jälkeen, ja Celian rooli alkoi selkiytyä syksyllä Esavin saavutettavuusyksikön aloitettua toimintansa. Tästä johtuen palveluiden sisällön määrittelyä jatketaan vielä vuonna 2019.
Luodaan saavutettavan julkaisemisen kriteeristö pohjoismaisessa yhteistyössä	Yhteistyö ei edennyt johtuen Ruotsin ja Tanskan organisaatioita koskevasta alueellistamis päätöksestä, mikä siirsi työskentelyä. Celian johdolla perustettiin pohjoismainen Skype-ryhmä, joka jakaa säännöllisin väliajoin tietoja keskenään saavutettavan julkaisemiseen liittyvistä projekteista Pohjoismaissa.
Laaditaan e-aineistoista ohjeita julkaisijoille sekä videoita korkeakouluille	Ohjeistuksen laadinta aloitettiin.
Järjestetään koulutusta saavutettavasta julkaisemisesta	Useita koulutuksia saavutettavien verkkosivujen sekä dokumenttien tekemisestä. Koulutus 26.9.2018 oppikirjojen kustantajille yhteistyössä Opikkeen ja Suomen kustannusyhdistyksen kanssa.
Kehitetään Celian saavutettavuussivustoa ja -neuvontaa	Saavutettavasti.fi-sivuston avaus kesäkuussa 2018 ja sen päivittäminen. Sivustolla on neljä pääosaa, joissa yhteensä 18 alasivua. Saavutettavuusneuvontaa on annettu myös eri julkisen hallinnon organisaatioille, esim. VNKY:n ja ministeriöiden julkaisujen kehittämisryhmälle.
Braille -tuotanto-ohjelman käyttömahdollisuudet ja tarve arvioidaan	Toteutui, mutta käyttöönotto siirtyi vuoteen 2019
Nykyinen tuotannonhallintajärjestelmä korvataan muulla ratkaisulla	Valmistelut alkoivat, mutta korvaavan ratkaisun käyttöönotto siirtyi
Pistekirjoja tehdään edelleen asiakastoiveiden perusteella, tuotanto nykytasolla.	Toteutui.
Koskettelukirjojen hankinta pyritään pitämään nykytasolla.	Toteutui.
Daisy-e-muotoon tehdään lähinnä kirjoja, joita ei ole saatavilla muualta e-kirjoina.	Toteutui.
Daisy-Trio-kirjojen (jatkossa EPUB3-kirjojen) tuotantomäärää pyritään lisäämään erityisesti oppikirjoissa (ml. toisen asteen ammatilliset oppikirjat) sekä lasten ja nuorten kirjallisuudessa	Tuotantomäärää lisätty kysyntä ja resurssit huomioiden.
Pilotoidaan EPUB3-tuotantoa ja etsitään EPUB3-tuotteisiin sopivia lukuohjelmia asiakaskäyttöön	Toteutui. EPUB-kirjojen tuotantopolut testattiin ja dokumentoitiin. Testattiin pienimuotoisesti EPUB3-kirjoja korkeakouluopiskelijoilla. Testattiin kuunteluohjelmia ja niiden toimivuutta Celian kirjoilla sekä PC- että mobiililaitteilla.

Tavoite 2. Oppikirjojen tasavertainen saatavuus paranee

Käynnistetään uudistettuun tuotantopolitiikkaan ja maksuttomuuteen perustuva oppikirjapalvelu	Toteutui.
Koulujen palvelumalli otetaan käyttöön	Toteutui. Yhteistyökoulujen lukumäärä on 1 660 ja uusia lapsia ja nuoria on tullut Celian verkkopalvelun käyttäjiksi 12 201.

Tavoite 3. Kirjallisuuden ja tiedon saatavuus eri kohderyhmissä paranee

<p>Yhteistyötä tiivistetään lasten ja nuorten parissa toimivien tahojen kanssa. Kirkastetaan Celian tarjontaa ja palvelumalleja kouluille, kirjastoille, huoltajille, kuntoutuksen ammattilaisille, lukijärjestöille ja muille tahoille (verkostoituminen ja kohdennettu viestintä).</p>	<p>Jatkettu yhteistyötä yleisten kirjastojen kanssa mm. tarjoamalla lasten ja nuorten palveluihin ja sisältöihin keskittyviä webinaareja. Koulujen palvelumallista on tiedotettu opetustoimen edustajille osallistumalla aktiivisesti paikallisiin ja valtakunnallisiin tapahtumiin. Tietoa ja ohjeita Celian lasten ja nuorten palveluista ja sisällöistä on koottu Celian internetsivustoille, jossa on kohdennettua tietoa kirjastojen ja koulujen lisäksi lukijärjestöille ja näkövammaisten lasten ja perheiden sopeutumisvalmennuksia järjestäville tahoille.</p>
<p>Kehitetään palveluita yhdessä lasten ja nuorten kanssa, (esim. asiakasraati, yhteiset tapahtumat kirjastojen kanssa).</p>	<p>Jatkettu yhteistyötä yleisten kirjastojen kanssa Selkis-hyllyn sisältöjen kehittämisen suhteen. Osallistuttu paikallisiin koulujen lukiteemaisiin koulupäiviin ja tavattu niissä lapsia ja nuoria.</p>
<p>Nostetaan kirjoja esiin lasten ja nuorten näkökulmasta (sisältöjen esilletuonti nuorten suosimissa sosiaalisen median kanavissa, uudessa asiakaskäyttöliittymässä ja mobiilisovelluksessa; verkkoon tuotettavat haastattelut ja nuorten omat kirja-arviot).</p>	<p>Kiinnitetty erityistä huomiota uutuuskirjojen esille tuontiin Celianetissä ja Celian Facebook-ryhmissä opettajille sekä kirjastojen henkilökunnalle. Osallistuttu aktiivisesti kirjastojen omiin lukemista tukeviin kampanjoihin mm. ekaluokkalaiskampanja ja Helmet-kirjastojen lukudiplomi. Laadittu Celianetiin kirjalistoja hyödynnettäväksi opetuksessa.</p>
<p>Vieraskielisen kirjallisuuden tarjontaa hyödyntämällä Tigar/ABC-verkosta (Trusted Intermediary Global Accessible Resources / Accessible Book Consortium) .</p>	<p>Toteutui.</p>
<p>Selkoäänikirjojen tuotantoyhteistyötä lisätään Avainkustantamon kanssa.</p>	<p>Yhteistuotanto ei edennyt.</p>

Tavoite 4. Lisätään kirjastopalvelujen saatavuutta lukemisesteisille henkilöille

<p>Vakiinnutetaan ja vahvistetaan yhteistyötä jatkuvassa dialogissa yleisten kirjastojen kanssa tarkistetun siirtymäkauden suunnitelman mukaisesti niin, että vuoden 2019 loppuun mennessä kaikki kunnat ovat mukana yhteistyössä (yhteistyösopimus). Yhteistyössä uudet äänikirjalainajat ohjataan yleisten kirjastojen asiakkaiksi ja heillä on käytettävissä sekä Celian tarjoama verkkopalvelu että Celian kirjastoille tarjoama cd-palvelu. Yhteistyö sisältää cd-jakelun jatkamisen Celiasta suoraan loppuasiakkaiden kotiin.</p>	<p>Toteutui.</p>
<p>Kirjastoja tuetaan cd-äänikirjapalvelun laajentamisessa tarjoamalla käyttöön valmis cd-aineisto sekä helpottamalla cd-soitinten hankintaa kumppaniratkaisujen avulla.</p>	<p>Toteutui.</p>
<p>Kirjastoammattilaisille tarjotaan koulutusta saavutettavien kirjastopalveluiden kehittämiseen mm. yhteistyössä saavutettavuussuosituskoulutuksen kanssa sekä neuvontaa eri keinoin palveluiden järjestämisessä.</p>	<p>Toteutui. Mm. Kauniaisten kirjaston henkilöstölle järjestettiin koulutus 5.10. saavutettavista verkkopalveluista.</p>
<p>Kirjastojen asiakasviestinnän tueksi tarjotaan viestintäpohjia, malleja ja maksutonta esitemateriaalia. Celiasta käsin toteutetaan vuosittain asiakkaille suunnattu viestintäkampanja, jonka tavoitteena on edistää äänikirjojen käyttöä kirjastojen kautta.</p>	<p>Toteutui.</p>
<p>Oppilaitoksille tarjotaan koulutuspaketteja saavutettavista kirjastopalveluista.</p>	<p>Koulutuksia ei toteutunut vuonna 2018, mutta kolmesta koulutuksesta sovittiin kevääksi 2019.</p>
<p>Vahvistetaan yhteistyötä korkeakoulukirjastojen kanssa niin, että vuoden 2019 loppuun mennessä kaikki korkeakoulukirjastot ovat mukana yhteistyössä. Korkeakoulukirjastoille tarjotaan koulutusta palvelun käyttöönottoon joko etänä tai paikan päällä. Korkeakoulukirjastoille tarjotaan viestinnän tukea valmiiden viestintämateriaalien muodossa</p>	<p>Tavoite on melkein saavutettu. Jatketaan neuvotteluja kahden puuttuvan korkeakoulukirjaston saamiseksi mukaan Celia-yhteistyöhön.</p>
<p>Työstetään ja otetaan käyttöön hoiva-alan palvelumalli</p>	<p>Toteutui. Hoiva-alan palvelumalli uudistui niin, että hoiva-alan yhteisöille tarjotaan ensisijaisesti äänikirjojen verkkokuuntelua yhteisön omilla laitteilla, joita voidaan kierrättää lukemisesteisillä asiakkailla tai käyttää viriketoiminnassa ryhmissä.</p>

Tavoite 5. Palvelulupaus annetaan VM:n toimeksiannon mukaisesti

Asetetaan tavoitearvot palvelulupauksille ja mitataan niiden toteutumista ja seurataan käsittelyaikaisten toteutumista	Toteutui.
--	-----------

Tavoite 6. Sähköisten palvelujen käyttö lisääntyy

Ohjataan uusia ja nykyisiä asiakkaita verkkopalvelujen käyttöön: laaditaan suunnitelma nykyisten cd-lainajien ohjaamiseksi verkkopalveluihin.	Toteutui osittain. Kokonaisvaltaista suunnitelmaa ei laadittu.
Kehitetään verkkopalveluja ikäihmisille yhteistyössä kirjastojen, valtionhallinnon toimijoiden ja keskeisten sidosryhmien kanssa	Toteutui. Kehittämissuunnitelma valmistui painottuen Celian nykyisten verkkopalveluiden käytön neuvontaan yhteistyössä kirjastojen kanssa.
Hiotaan uutta kirjastojärjestelmää tunnistettujen puutteiden osalta	Toteutui, joskin kehitettäviä kohtia on edelleen.
Toteutetaan vaadittavat tietosuojatoimenpiteet Celian järjestelmissä	Toteutui, mutta kaikkia muutoksia ei saatu vietyä järjestelmiin vuoden 2018 loppuun mennessä.
Uudistetaan jakelualusta	Jakelualustaan tehtiin välttämättömiä päivityksiä, mutta kokonaisvaltainen uudistus siirrettiin konesaliirron jälkeiseen aikaan.
Kehitetään Celianetiä ja verkkopalveluja asiakaslähtöisesti ja vuorovaikutteisesti. Kehittämistarpeita priorisoidaan ja aikataulutetaan niin, että muutokset toteutetaan realistisessa aikataulussa. Verkkopalveluja testataan enemmän suoraan käyttäjien kanssa (mm. näkövammaisille apuvälinekäyttäjille perustetaan oma suljettu Facebook-ryhmä). Teknistä toimittajaa koulutetaan saavutettavuuskysymyksissä Annanpuran toimesta.	Celianetin kehittäminen jatkui. Celianetistä julkaistiin vuoden 2018 aikana uusia versioita, joissa oli tehty parannuksia esim. apuvälinekäyttäjille Annanpuran raportin pohjalta sekä muita parannuksia kaikille käyttäjille ja rekisteröijille. Facebook-ryhmä apuvälinekäyttäjille perustettiin ja teknistä toimittajaa koulutettiin. Käyttäjät ovat antaneet aktiivisesti palautetta ja ne huomioidaan kehittämisessä.
Toteutetaan Valtori-projektit mukaan luettuna konesaliirto (2018-2019)	Toteutettiin seuraavat projektit ja työt: Valtti, Reitti, AD-muutos, mobiililaitteuudistus, arkkitehtuurisuunnittelu. Varauduttiin konesaliirtoon, joka toteutuu 2019-2020.
Toteutetaan kaikki hallitusohjelmaan kirjatut toimintojen siirrot digitalisoimisen aiheuttamista tehtävien muutoksista tai muutoin.	Celia luopui Timecon-työajanseurantajärjestelmästä ja siirtyi työajanhallinnassa valtionhallinnon keskitettyyn eKieku-järjestelmään. Mm. tämän vuoksi työntekijöiden mobiililaitteet uusittiin tammikuussa 2019. Varauduttiin Handin (hankintojen digitalisointi) käyttöönottoon, toteutus 2019.
Monipuolistetaan jakelukanavia uudenlaisten kumppanuksien avulla.	Toteutui pilotteina ikäihmisten verkkopalvelujen edistämisen yhteydessä. Jatkuu 2019.

Tavoite 7. Parannetaan työtyytyväisyyttä ja kehitetään osaamista

VMBaro-kyselyn tulosten analysointi jatkosuunnitelman pohjaksi.	Toteutui.
Määritellään asiantuntijuus Celian strategiakontekstissa ja toteutetaan uudistetun osaamisstrategian mukaiset koulutussuunnitelmat	Työ käynnistyi.
1.1.2017 toteutetun organisaatiouudistuksen käytännöt hiotaan loppuun.	Toteutui osittain.
Täsmennetään asiakaspalvelun muuttuva rooli	Toteutui pääosin, osittain jatkuu v. 2019 alussa.
Henkilöstövoimavarojen uudelleenkohdentamista sekä prosessien ja työtehtävien tarkistamista jatketaan	Toteutui osana päivittäistä johtamistyötä mm. vakanssien vapautuessa.

Tavoite 8. Parannetaan johtamista

VMBaro-kyselyn tulosten analysointi jatkosuunnitelmien pohjaksi.	Toteutui.
Vahvistetaan luottamuksellisuuteen, dialogisuuteen ja tavoitteellisuuteen perustuvaa johtamista ja esimiestyötä sekä muutoksenhallintaa.	Työ käynnistyi tunnetaitovalmennuksen ja johtoryhmävalmennuksen kautta.
Vahvistetaan HR-johtamista valtion HR-johtamisen linjausten mukaisesti.	Työ käynnistyi.
50 % esimiehistä osallistuu esimiesvalmennukseen.	Toteutui.
Vahvistetaan sidosryhmäyhteistyötä sidosryhmäsuunnitelman mukaisesti	Alueyhdistysvierailut näkövammaisten alueyhdistyksiin toteutuivat.

8.4 Liite 4. Braille-neuvottelukunnan toimintakertomus 2018

Braille-neuvottelukunta 1.5.2014-30.4.2018, uusi toimikunta alkaen 1.5.2018

Neuvottelukunnalla alkoi uusi nelivuotinen toimikausi 1.5.2018.

Puheenjohtajana toimi Teuvo Heikkinen Näkövammaisten liitosta 30.4. saakka. Uutena puheenjohtajana aloitti 1.5 koulutussuunnittelija Eeva-Liisa Koskinen Näkövammaisten liitosta.

Jäsenet:

Tutkija Riitta Eronen, Kotimaisten kielten keskus 30.4.saakka; Kotuksen uusi edustaja 1.5 alkaen erityisasiantuntija Riitta Korhonen
Teemu Kuusisto, filosofian maisteri
Markku Leskinen, yliopistonopettaja, Jyväskylän yliopisto, 30.4. saakka; 1.5. alkaen erityisasiantuntija Antti Raike, Aalto yliopisto
Tuija Piili-Jokinen, ohjaava opettaja, Oppimis- ja ohjauskeskus Onerva
Maria von Rutenberg, ammatillinen erityisopettaja. Ammattiopisto Live, Arlan toimipaikka
Kirsi Yläne, saavutettavuusasiantuntija, Celia, 30.4.saakka; 1. 5. alkaen oppimateriaalisuunnittelija Lauri Kannas

Asiantuntijajäsenenä Tessa Bamberg, FSS sekä 1.5. alkaen Essi Aura, Celia.

Sihteerinä toimi Marjo Kauttonen, Celia.

Kokoukset

Braille-neuvottelukunta kokoontui vanhalla kokoonpanolla kaksi kertaa. Uusi toimikunta kokoontui kolme kertaa. Kokoukset pidettiin liris-keskuksessa, paitsi syyskuun kokous Aalto yliopistolla.

Vuoden 2018 pohjoismaisten Braille-neuvottelukuntien kokous järjestettiin Norjassa 18.-19.10.2018. Neuvottelukunnasta kokoukseen osallistuivat Tuija Piili-Jokinen, Maria Rutenberg ja Eeva-Liisa Koskinen.

Osallistuminen seminaareihin

Braille-neuvottelukunta myönsi matka-avustusta Valteri-koulu Onervan opettajalle Riitta Kangasaholle Learning Media Assessment -kongressiin Tukholmassa 20.-21.11.2018. Riitan matkaraportti kongressista käsiteltiin kokouksessa 5/2018.

Muu toiminta

Matematiikan AsciiMath-merkintöjen päivitystä jatkettiin.

Julkaistiin näkövammaisalan sanasto www.pistekirjoitus.fi-sivustolla. Suomenkielisiä hakusanoja on yli 220.

Otettiin muihin oppaisiin tilattavaksi Anna-Liisa Hiltusen *Lukemisen iloa. Pistekirjoituksen lukutaito aikuisille* -oppaan päivitetty versio.

Aloitettiin kokoamaan uutta opetteluaineistoa aikuisena sokeutuvien henkilöiden pisteopiskelun tueksi. Työryhmässä toimivat Riitta Korhonen, Eeva-Liisa Koskinen, Tessa Bamberg, Maria Rutenberg ja Marjo Kauttonen. Työtä jatketaan alkuvuonna 2019.

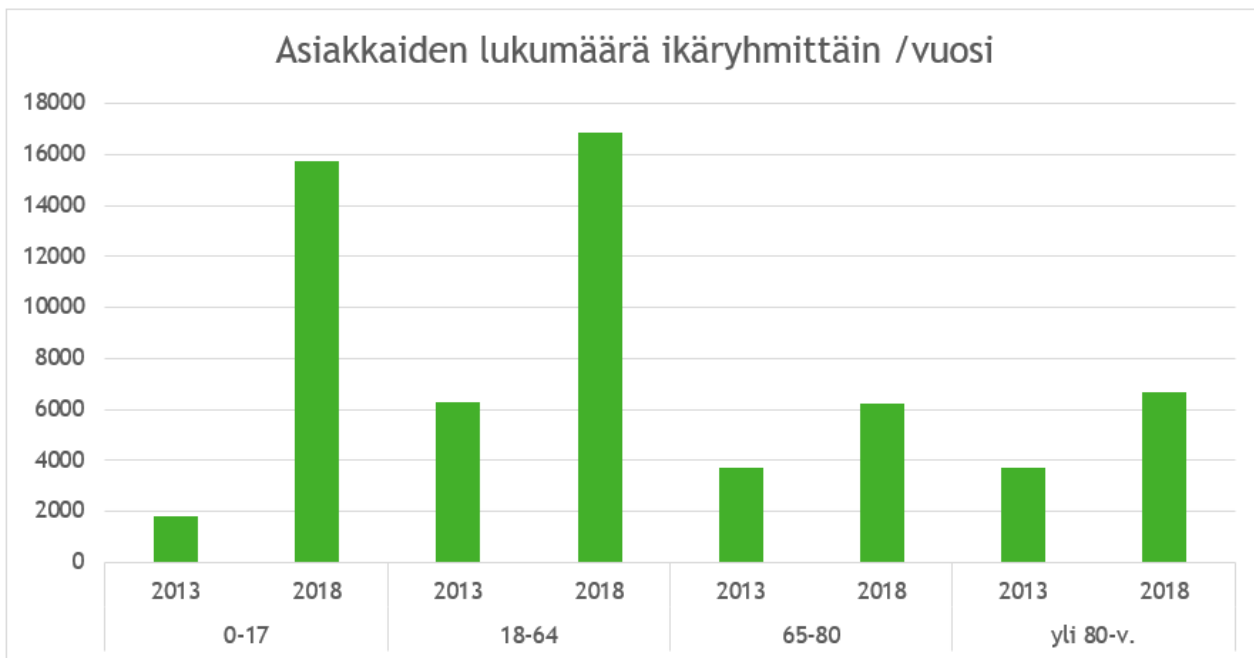
Hannele Wilkman Celiasta kertoi neuvottelukunnalle foneettisten merkkien tilanteesta. Päätettiin jatkaa aiheesta vuonna 2019.

Ylläpidettiin ja päivitettiin Braille-neuvottelukunnan www-sivustoa www.pistekirjoitus.fi.

9 Graafiset esitykset

Asiakkaiden lukumäärä ikäryhmittäin 2013 ja 2018

Cd- ja verkkoasiakkaat iän mukaan 2018

